

Oponentský posudek na diplomovou práci Lukáše Sarauera

Téma diplomové práce: VLIV PŘESHraniČNÍ SPOLUPRÁCE NA REGIONÁLNÍ IDENTITU OBYVATEL (Modelová studie Euroregion Šumava)

Vedoucí diplomové práce : RNDr. Tomáš Havlíček, Ph.D.

Oponent diplomové práce: doc. PaedDr. Jaroslav Dokoupil, Ph.D.

Problematika periferních (příhraničních) oblastí patří v poslední době v geografických pracích mezi frekventovaná témata. Je to dáno především kvalitativními změnami politických, společenských, hospodářských poměrů v naší zemi a jejich regionálními dopady. Studium regionálních aspektů těchto změn je tak dobrou platformou pro prvotní práce začínajících geografů. Mezi ně se zařazuje i Lukáš Sarauer a odkazy na obdobné práce potvrzují výše zmíněná slova.

Cíle předložené diplomové práce jsou strukturovány jako hlavní a vedlejší, přičemž u vedlejších je užit termín předpoklady (otázka zní předpoklady čeho?). Proč autor neužil k určení zaměření práce hypotézy, jako představy o vztahu mezi uvažovanými proměnnými? Rovněž název celé kapitoly „Vstupní poznámky“ je vzhledem k obsahu kapitoly neadekvátní. Přesto musím konstatovat, že cíle diplomové práce jsou formulovány konkrétně a přehledně. Metodika práce odpovídá formulovaným cílům. Kromě práce s tvrdými daty (situační analýza) autor formou dotazníkového šetření získává i data měkká přímo v terénu. K označení formy výzkumu „od stolu“ bych raději užil termín „kabinetní výzkum“.

Významnou částí práce je její teoretické zarámování. Autor vcelku kvalitně pracuje s odpovídající literaturou. Námitky mám k definici používaných pojmů resp. ke zdrojům těchto definic – první definice základního pojmu „identita“ (s. 16) se opírá o magisterskou práci (špatný odkaz – rok), s definicí pohraničí (s. 23) Houžvička (1996) se nemohu ztotožnit. Zásadní teoretický problém však vidím ve vztahu identity (regionální) k jednotlivým hierarchickým úrovním regionů. Autor více vnímá v teoretické části euroregion z hlediska evropského, k čemuž má sloužit i rozbor evropské versus národní identity, měřítko euroregionu jsou však mezoregionální. Protože euroregion je rozdělen státní hranicí, je obtížné jeho zařazení z hlediska jmenovaných úrovní. Zmíněný obrázek Paasiho (1986) napovídá o identifikaci s regionem vedle identifikace s regionální komunitou. Hledání identifikace s euroregionem by mělo být i hledáním identifikace s euroregionální komunitou. To však naráží na historii euroregionů, které jsou konstruovány jako „umělý“ integrační nástroj ve smyslu politiky hospodářské a sociální soudržnosti. Pro posílení euroregionální identity může napomoci přeshraniční spolupráce, čemuž se autor rovněž podrobně

věnuje. Právě v této kapitole bych hledal příklady identity s euroregionální komunitou v pohraničních oblastech Evropy, které neprošly tak dramatickými kvalitativními změnami jako česko-bavorská hranice.

Objektem zájmu předložené práce je euroregion Šumava a je pozitivní, že autor srovnává ve vybraných ukazatelích jak českou, tak i bavorskou a rakouskou část. Názvy kapitol, především fyzickogeografická charakteristika území, však nekoresponduje s jejím obsahem, neboť se jedná o velmi omezený počet charakteristik. Mám zde několik připomínek – u některých charakteristik mohla být využita aktuálnější data (hustota zalidnění, nezaměstnanost), místo pojmu „Předšumaví“ lépe „Pošumaví“.

Stěžejní částí práce je kapitola věnovaná terénnímu šetření. Autor se věnuje konstrukci dotazníku, organizaci a průběhu šetření a především výsledkům šetření. Metodicky mám připomínku k doložení věrohodnosti šetření. Především výběr respondentů, ač na to autor poukazuje, nemůže být reprezentativní vůči základnímu souboru, což ještě zvyrazňuje záměr postihnout pojem regionální identita (významnou částí skupiny respondentů byli žáci ZŠ). Rovněž u regionálního rozložení využitých školních zařízení (obr. 13) se nelze spokojit s tvrzením „z obrázku je patrné, že výběr škol splňuje klíčová kritéria pro úspěšné zhodnocení stanovených cílů práce ...“, kde jsou důkazy o celkovém rozložení škol, populace, .. (horizontální, vertikální aspekt).

V závěru práce přináší autor podrobná shrnutí výsledků a deklaruje splnění všech cílů a potvrzení resp. vyvrácení předpokladů. Ač je vše pečlivě zhodnoceno, vyznívají výsledky ve smyslu výše uvedených připomínek nepřesvědčivě.

Celkově hodnotím předloženou diplomovou práci kladně. Autor jí zpracoval v logické struktuře, odpovídajícími metodami práce. Na základě citované literatury převzal metodické postupy hodnocení, které využil ve zkoumaném regionu. Po formální stránce mám připomínky k prezentovaným mapkám, které jsou hůře čitelné díky své velikosti, k neuvedeným jednotkám u tabulek (15, 16), k prohřeškům proti pravopisu (chybějící čárky ve větách, hrubá chyba na str. 45).

Otázka do diskuse: Domníváte se, že euroregion coby přeshraniční instituce může být identifikátorem identity? Existují v Evropě příklady euroregionální identity?

Diplomovou práci doporučuji k obhajobě a vzhledem k připomínkám navrhuji hodnocení dobře.

V Plzni, dne 21. 5. 2010

doc. PaedDr. Jaroslav Dokoupil, Ph.D.
oponent diplomové práce